

postmottak@oed.dep.no

Vår dato: 09.03.2020
Deres dato: 10.12.2019
Vår referanse:
Deres referanse: 17/1309

Høring av NVEs vurdering av søknader fra NorthConnect KS og utredning av rammebetingelser og prisutvikling i kraftmarkedet for Norge og Nord-Europa

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til høringsbrev og til NVEs vurdering av strømkabelen NorthConnect mellom Norge og Skottland.

Generelt om kraftutveksling

Norge har lange og gode erfaringer med kraftutveksling. Første strømlinje mellom Norge og Sverige ble bygget i 1960. Siden har vi bygget flere linjer til Sverige, Finland og Russland, fire sjøkabler til Danmark og én til Nederland. To nye kabler til Tyskland og Storbritannia skal etter planen være ferdige i hhv. 2020 og 2021. Erfaringene fra mellomlandsforbindelser så langt er at de har gitt oss tryggere strømforsyning, mer stabile strømpriser og økt verdien av den fleksible norske vannkraften.

Omstillingen til et lavutslippssamfunn vil kreve mange innsatsfaktorer. En av disse er kraftutveksling på tvers av landegrenser. Gitt ambisjonene i EUs Green Deal så vil dette innebære muligheter for flere deler av norsk næringsliv, inklusivt bidra med balansekraft når vind og sol blir skalert opp i landene rundt oss.

Vi registrerer samtidig at kraftutveksling er en politisk betent sak der det også ligger tverrpolitiske kompromisser til grunn for den videre behandling av NorthConnect.

Nærmere om NorthConnect

NorthConnect er en konsesjonssøkt strømkabel mellom Eidfjord i Hordaland og Peterhead i Skottland. Kabelen blir 655 kilometer lang og får en kapasitet på 1400 megawatt (MW). Estimert investeringskostnad er 8,3 milliarder kroner på norsk side. Prosjektet eies av kraftselskapene Agder Energi, Lyse, E-CO Energi og Vattenfall. Kabelen er planlagt å settes i drift fra 2024.

NHO mener det er gode grunner til at NorthConnect bør realiseres. NVEs vurderer at kabelen er samfunnsøkonomisk lønnsom. De legger også til grunn at vurderingen er robust selv med endrede forutsetninger. Det betyr at gevinstene er større enn ulempene for det norske samfunnet som helhet. Gevinstene kommer av økt verdi på en vare vi er nettoeksportør av og inntekter fra selve kabelen (prisdifferansen). Vel så viktig, og i tråd med Norges klimasamarbeid med Europa, er utslippsreduksjonene kraftutvekslingen vil medføre.

Kraftsystemet i Europa er i endring. Uregulerbar sol- og vindkraft erstatter kullkraft. Det gir økt behov for reservekapasitet og kabler mellom land for å balansere systemet. Det nordiske

kraftmarkedssystemet har tjent oss godt og er en modell til etterfølgelse. Å koble sammen ulike kraftsystem og utveksle kraft på markedsmessige vilkår er god ressursutnyttelse. Det gir energieffektivitet, kostnadseffektivitet og klimaeffektivitet.

Beregninger av klimaeffekter vil være beheftet med usikkerhet, men det synes å være klart at det vil være økende behov for kraftutveksling når Europas kraftsystem i stadig større grad forsynes av uregulerbare produksjonskilder som sol og vind. Tettere integrasjon er også intensjonene i Energiunionen og EUs energi- og klimapolitikk som Norge er tilknyttet ved EØS-avtalen. I dette tilfellet vil kabelen muliggjøre eksport av fleksibel norsk vannkraft til Skottland i vindstille timer og import til Norge i timer med mye vind.

Brexit medfører økt usikkerhet om fremtidige handelsløsninger. Mindre effektive handelsløsninger kan være en konsekvens, men vi legger til grunn at det uansett må utvikles effektive handelsløsninger for Statnetts kabel til Storbritannia. Brexit endrer heller ikke de fundamentale forskjellene mellom Norge og Storbritannia som tilsier samfunnsøkonomiske gevinster av kabelen.

Ifølge NVE anslås en økning i kraftprisen på 1-3 øre per kWh i gjennomsnitt over kabelens levetid. Kraftmarkedet svinger allerede +/-20 øre/kWh med nedbør og temperatur, CO₂-kvotepris, brenselspriser, øvrig forbruk og utvekslingskapasitet av andre kabler fra Norden. I den sammenheng fremstår prisendringen som marginal. Kraftutveksling gir isolert sett mer forutsigbare priser enn i dag, der prisforskjellene kan være betydelige mellom våtår og tørrår.

Kraftprisene er imidlertid usikre og med fortsatt storstilt satsing på vind i Storbritannia, vil britiske priser kunne bli lavere enn anslått. Kabelen vil da kunne føre til lavere eller høyere strømpris. Dersom kraftmarkedet i fremtiden i større grad priser effekt fremfor energi, kan prispåvirkningen også bli lavere enn anslått. Slike tjenester vil Norge ha fortrinn til å selge til andre land, og kan øke nytten av kabelen ytterligere. Dagens situasjon med lave kraftpriser på grunn av mild vinter og mye vann i magasinene og mer normale priser i Storbritannia, er eksempel på en situasjon hvor det ville vært fordelaktig å selge kraften dit fremfor å sitte med et stort innestengt kraftoverskudd.

Svensk og dansk vindkraftproduksjon øker balanseringsbehovet. Produksjonen fra svensk vindkraft er ventet å bli mer enn fordoblet fra 20 til 45-50 TWh i løpet av få år. Dette er en del av årsaken til at NVE og Statnett anslår et økende nordisk kraftoverskudd fremover. Dersom NorthConnect ikke bygges, er det ikke usannsynlig at det nordiske kraftoverskuddet eksporteres via en tilsvarende kabel fra et annet nordisk land. Flere kabler fra andre nordiske land kan også gi økt kraftpris i Norge, men inntektene vil da tilfalle aktører i andre land.

Det er også verdt å merke seg at store deler av kraftprodusentenes inntekter vil tilfalle det offentlige gjennom selskapsskatt, grunnrenteskatt og konsesjonskraft. I tillegg er tre av de fire selskapene bak NorthConnect norske kommuner og fylkeskommuner. Samtidig påpeker vi at det nordiske kraftoverskuddet ikke er en fast størrelse. Et stort kraftoverskudd med tilhørende lave kraftpriser vil gjøre det mer attraktivt å etablere kraftkrevende industri i Norge, mens en utenlandskabel som medfører økte kraftpriser vil gjøre det mer attraktivt å bygge ut vind- og vannkraft.

Regulatoriske forhold.

NVE anbefaler at NorthConnects inntekter reguleres ved å fastsette et inntektstak, dvs. at inntektene over et visst nivå tilfaller fellesskapet. NHO mener det er viktig at inntektene over inntektstaket benyttes til å redusere nettleien, slik at de kommer både husholdninger og næringsliv til gode. Dersom Statnett overtar prosjektet vil dette i første omgang gi økt nettleie ettersom Statnett må bære kostnadene av den norske halvparten av kabelen. Etter idriftsettelse vil Statnetts eierskap medføre at de får inntektene fra denne samme halvparten. Disse inntektene vil gi redusert nettleie, alt annet likt, og totalvirkningen på nettleien på lang sikt kommer an på kabelens lønnsomhet. Som NVE påpeker vil kabelen i driften uansett måtte forholde seg til Statnett som systemoperatør.

Kraftkrevende industri, mv.

Kraftkrevende industri er generelt avvisende til NorthConnect. For dem er det viktig med stabile vilkår. NorthConnect vil kunne øke industriens kostnader noe. NVE gir kun en partiell analyse som fanger opp førsteordens effekter. Dvs. at den fanger opp kostandene for industrien av økt kraftpris, men ikke konsekvensene som økt kraftpris kan ha på produksjon og sysselsetting i den kraftkrevende industrien. De samlede konsekvensene for industrien kan dermed være større enn det som fremkommer i NVEs analyse. Vi har imidlertid ikke grunnlag for å si at en analyse som fanget opp disse effektene ville endret konklusjonen om at NorthConnect er samfunnsøkonomisk lønnsom.

Norsk industri har per i dag lavere elektrisitetskostnader enn gjennomsnittet av Norges handelspartnere. Rikelig krafttilgang til konkurransedyktige priser er viktig for å videreutvikle den kraftintensive industrien i Norge. Dette vil være et viktig fortrinn i den globale konkurransen, særlig for land med høye lønnskostnader som Norge.

Med økt innslag av CO₂-pris i kraftprisen er det avgjørende at CO₂-kompensasjon, redusert elavgift og øvrige forhold knyttet til karbonlekkasje for industrien videreføres. Det er også viktig at NorthConnect dekker kostnadene knyttet til utbygging av nettanlegg som de utløser.

Med planene om videre elektrifisering, inklusive petroleumsinstallasjoner, vil også kraftbehovet her hjemme øke. Derfor er det viktig at det tilrettelegges for utbygging av vindkraft og energieffektivisering, samtidig som man bygger ut lønnsomme kraftkabler. Det gir bedre utnyttelse av både vann og vind og mindre klimagassutslipp. NHO mener at NorthConnect ikke er til hinder for en balansert utvikling som gir rom for både kraftutveksling og industriutvikling.

Vennlig hilsen
Næringslivets Hovedorganisasjon
Område Politikk

Mari Sundli Tveit
Direktør